

Warszawa, 4 października 2021

Senacka Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej

Szanowni Państwo,

Polska Izba Handlu najszersza reprezentacja handlu detalicznego w Polsce zrzeszająca około 30 000 podmiotów handlu detalicznego i hurtowego zwraca się z prośbą o rozważanie i podjęcie w toku prac w Senacie trzech poprawek do poselskiego projektu **Ustawy o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (druk senacki nr 499).**

W ocenie Polskiej Izby Handlu ustawa o ograniczeniu handlu w niedzielę z dnia 10 stycznia 2018 okazała się rozwiązaniem legislacyjnym korzystnie wpływającym na rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorców branży handlu w Polsce wspierając ich w nawiązywaniu walki konkurencyjnej z sieciami dyskontów.

Dlatego też w chwili obecnej, kiedy projekt ten jest nowelizowany zwracamy uwagę na kilka aspektów które w ocenie środowisk przez nas reprezentowanych zapewnią polskim przedsiębiorcom możliwość elastycznego funkcjonowania w niedziele niehandlowe i stworzą im warunki do lepszego wykorzystania posiadanych przez nie zasobów. Wprowadzenie proponowanych przez nas poprawek zapewni polskim mikro i MŚP ważne wsparcie w ich funkcjonowaniu w trudnym środowisku konkurencyjnym nasyconym przez zagraniczne sieci handlowe.

Proponowane poprawki do ustawy o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (druk senacki nr 499):

POPRAWKA NR 1

W ustawie o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni w art. 1 w pkt 1 w lit. c dodawany ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1 pkt 27, może korzystać z odpłatnej lub nieodpłatnej pomocy małżonka lub osoby pozostającej we wspólnym pożyciu, dzieci własnych, dzieci małżonka, dzieci przysposobionych, rodziców, macochy, ojczyma, rodzeństwa, wnuków, dziadków albo powinowatych w tej samej linii lub stopniu.”

POPRAWKA NR 2

W ustawie o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni w art. 1:

1) w pkt 1:

a) w lit. b:

– *zmieniany ust. 2 otrzymuje brzmienie:*

„2. Przeważająca działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 2, 5-7, 28 i 29, oznacza rodzaj przeważającej działalności wskazany we wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o którym mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021r. poz. 955), jeżeli działalność ta jest wykonywana w danej placówce handlowej i jej udział w ogólnej działalności prowadzonej w tej placówce jest największy w stosunku do pozostałych rodzajów działalności.”

– *po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:*

„2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 30, ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;

b) w lit. c dodawane ust. 3 i 6 otrzymują brzmienie:

– dodawany ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Udział, o którym mowa w ust. 2, ustala się na podstawie procentowego udziału poszczególnych rodzajów działalności prowadzonej w placówce handlowej w ogólnej wartości rocznych przychodów z działalności tej placówki lub, jeżeli działalność jest prowadzona krócej niż rok, w ogólnej wartości przychodów osiągniętych przez tę placówkę.”

– dodawany ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W razie wątpliwości czy dany rodzaj działalności stanowi działalność przeważającą w rozumieniu ust. 1 pkt 2, 5-7 lub 28-30, inspektorzy pracy w toku kontroli przestrzegania przepisów ustawy mogą żądać okazania dokumentacji potwierdzającej, że działalności ta spełnia przesłanki, o których mowa w ust. 3, w tym w szczególności treści wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, ksiąg rachunkowych, dowodów księgowych lub dokumentów inwentaryzacyjnych.”;

2) w pkt 2 zmieniany art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Tej samej karze podlega, kto:

1) wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem po godzinie 14.00 w dniu 24 grudnia lub w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy, powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu;

2) powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2, 5-7 lub 28-30 ustawy, jeżeli wbrew żądaniu inspektora pracy w toku kontroli przestrzegania przepisów ustawy nie okazuje dokumentacji potwierdzającej, że dany rodzaj działalności stanowi działalność przeważającą w rozumieniu art. 6 ust. 3 ustawy.”

POPRAWKA NR 3

W ustawie o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni w art. 1 w pkt 1 w lit c dodawany ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1 pkt 27, będący mikroprzedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 162), może powierzać wykonywanie czynności związanych z handlem w niedziele i święta pracownikowi lub zatrudnionemu, który jest uczniem szkoły ponadpodstawowej lub studentem, do ukończenia 26 lat, albo emerytem, jednak wyłącznie za uprzednią zgodą tego pracownika lub zatrudnionego albo na jego wyraźny wniosek.”

Uzasadnienie:

Powyższe propozycje poprawek mają na celu:

1) uzupełnienie wyliczenia członków rodziny, którzy mogą pomagać przedsiębiorcy osobiście prowadzącemu handel w dni objęte zakazem oraz dopuszczenie zarówno odpłatnej, jak i nieodpłatnej pomocy tych osób;

Jak pokazała praktyka, prowadzenie sklepu w pojedynkę, bez pomocy innych osób jest często niemożliwe lub wiąże się ze zbyt dużym ryzykiem. Aby możliwość samodzielnego otwarcia najmniejszych sklepów w dni objęte zakazem była realna, konieczne jest odpowiednie zdefiniowanie kręgu osób, które mogą pomagać przedsiębiorcy.

Nowelizacja ustawy wprowadza taką możliwość, jednak wyliczenie członków rodziny jest obecnie niekompletne, ponieważ nie obejmuje np. osób pozostających we wspólnym pożyciu (prowadzących wspólne gospodarstwo domowe) czy powinowatych w tej samej linii lub stopniu.

Przedsiębiorcy, którzy nie pozostają w związku małżeńskim, nie posiadają dzieci lub samotnie je wychowują powinni mieć równą możliwość skorzystania z wyjątku przewidzianego w ustawie i nie powinni być dyskryminowani w stosunku do przedsiębiorców znajdujących się w innej sytuacji życiowej, którzy zdecydują się stanąć za kasą w dni objęte zakazem.

Ponadto identyczny krąg osób, jak przewidziany w poprawce, zawierają obowiązujące już ustawy, w tym o randze Kodeksu. Wymienione osoby stanowią „osoby najbliższe” w rozumieniu definicji ustawowych zawartych m.in. w Kodeksie karnym. Przepisy te są stosowane w praktyce od ponad 20 lat – pojęcia takie jak „wspólne pożycie” są rozumiane jednolicie, a organy stosujące prawo wykształciły konkretne kryteria oceny takich więzi. Zmiana ta zapewni więc równe traktowanie najmniejszych przedsiębiorców, a przy tym będzie sprzyjała spójności prawa.

Z kolei dopuszczenie nie tylko nieodpłatnej, ale także odpłatnej pomocy wymienionych członków rodziny pozwoli uniknąć zarzutu nierównego traktowania tych osób w stosunku do innych pracowników lub zatrudnionych, którzy otrzymują wynagrodzenie za pracę wykonywaną przez nich w placówce handlowej.

- 2) uniknięcie nakładania nowych obowiązków administracyjnych na przedsiębiorców, którzy korzystają z wyłączeń od zakazu w oparciu o kryterium „przeważającej działalności” (gastronomia, kwaciarnie, cukiernie, piekarnie, lodziarnie, sklepy z pamiątkami i dewocjonaliami, kioski itd.), a którzy zgodnie z Nowelizacją ustawy musieliby prowadzić nową, szczegółową miesięczną ewidencję przeprowadzanych transakcji sprzedaży, w podziale na rodzaje sprzedawanych towarów lub usług i na rodzaje działalności.**

Nowelizacja ustawy powinna dawać Państwowej Inspekcji Pracy skuteczne narzędzia kontroli przestrzegania ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni. Może to jednak zrobić bez jednoczesnego nakładania na przedsiębiorców nowych obciążeń administracyjnych. Zwracamy uwagę, że spełnienie wskazanych w Nowelizacji ustawy obowiązków ewidencyjnych może być w praktyce niewykonalne dla wielu przedsiębiorców, zwłaszcza najmniejszych. W efekcie wprowadzenie wskazanych w Nowelizacji ustawy zmian może doprowadzić do paraliżu dużej części handlu i usług, utrudnić przedsiębiorcom planowanie swojej działalności i wymusić na nich niepotrzebne zmiany organizacyjne.

Dlatego proponujemy, aby zamiast nakładania nowych obowiązków ewidencyjnych upoważnić inspektorów pracy do żądania, w razie wątpliwości czy dana działalność jest rzeczywiście „działalnością przeważającą”, okazania przez przedsiębiorcę dokumentacji potwierdzającej ten fakt (ksiąg rachunkowych, dowodów księgowych, dokumentów inwentaryzacyjnych itp.). W ten sposób mogliby ją ocenić nie tylko w sensie formalnym (wpis w rejestrze REGON), ale także faktycznym (to znaczy, że spośród rodzajów działalności wykonywanych w placówce ma ona największy udział w ogólnej działalności prowadzonej w tej placówce).

Przedsiębiorcy, którzy odmówią okazania dokumentacji lub nie będą w stanie wykazać, że przeważająca działalność prowadzona w placówce uprawnia ich do skorzystania z wyłączenia od zakazu, będą podlegali karze grzywny za naruszenie ustawy. W takim przypadku inspektor będzie mógł nałożyć mandat lub skierować wniosek o ukaranie do sądu. Jeżeli mimo to przedsiębiorca będzie przekonany, że z posiadanej przez niego dokumentacji wynika, iż mógł skorzystać z

wyłączenia dla „przeważającej działalności”, będzie mógł to wykazać w ewentualnym postępowaniu dowodowym przed sądem.

Zmiana ta pozwoli uniknąć zbędnych postępowań sądowych (przedsiębiorcy, którzy tylko formalnie spełniają kryterium przeważającej działalności nie będą zainteresowani ich wszczynaniem). Jasny będzie też sposób definiowania pojęcia „przeważającej działalności”, które przy obecnym sformułowaniu zawartym w Nowelizacji ustawy rodzi poważne wątpliwości interpretacyjne.

3) umożliwienie mikroprzedsiębiorcom, którzy osobiście prowadzą sklepy w niedziele i święta, powierzania wykonywania czynności związanych z handlem emerytom lub studentom;

Wprowadzenie takiej możliwości będzie wsparciem dla najdrobniejszych przedsiębiorców (mikroprzedsiębiorców, czyli przedsiębiorców zatrudniających do 10 osób), a jednocześnie umożliwi aktywizację zawodową emerytów i studentów, czyli grup, które znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Pozwoli wyrównać szanse najłabszych uczestników rynku, zarówno po stronie pracowników (konkurujących z silniejszymi kandydatami do pracy), jak i przedsiębiorców (konkurujących z większymi podmiotami).

Studenci i emeryci to osoby, które często nie chcą pozostawać bierne zawodowo, ale w praktyce mogą pracować głównie w weekendy. Wynika to z ograniczonego czasu (jeśli w dni powszednie przeznaczają go na naukę), albo z racji wieku, który sprawia, że osoby te nie są w stanie konkurować z innymi kandydatami do pracy w pełnym wymiarze.

Mamy nadzieję, że te głęboko przemyślane przez branżę handlu postulaty znajdą Państwa zainteresowanie. Jesteśmy także gotowi do dodatkowych wyjaśnień oraz spotkania na którym omówimy szczegółowo uzasadnienie naszych propozycji.

Z poważaniem

Maciej Ptaszyński
Dyrektor Generalny
Wiceprezes Zarządu
Polskiej Izby Handlu

Waldemar Nowakowski
Prezes Zarządu
Polskiej Izby Handlu